

ΑΘΗΝΑΙ

2

ΜΑΡΤΙΟΥ
1946

OIKONON

ΑΘΗ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΟΙ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ'.

Σημ. — Μετά τας 2 μ. μ. ώς κατά τας δερτάς
τηλεφωνείτε σταθ. 70—412.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ : ΜΙΧ. ΧΡ. ΑΙΛΙΑΝΟΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΠΩΣ ΘΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΘΟΥΝ ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΜΑΣ

ΔΥΟ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ κ. ΑΝΑΣΤ. ΚΩΝΣΤΑ, Δρος ΧΗΜΙΚΟΥ,
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ

Άναγκαι είς καύσιμα καὶ κατανομὴ τούτων

Έξετάζοντες τὴν Ἑλλάδαν ἀπὸ ἀπόφεως ἔγχω
ριῶν καυσίμων εἰμεθα ὑποχρεωμένοι, δῆμος καὶ εἰς
τὸ σᾶς ἀλλὰς περιπτώσεις, νῦν τὴν θεωρήσωμεν ώς
πτωχῆν. Οἱ γείτονές μας, πλουσιώτεροι ἀπὸ δῆμος
εἰς καλλιεργίους γῆν, εἶναι πολὺ πλουσιώτεροι καὶ
εἰς καύσιμα. Ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ ἡ Βουλγαρία
καλύπτουν τὰς ἀνάγκας των μὲν ἔγχωρια καύσιμα.
Ἡ Ἀλβανία συγκαταλέγεται σήμερον μεταξὺ τῶν
πετρελαιοπαραγώγων χωρῶν, ἡ Τουρκία κάμνει
καὶ ἔσγωγη γαιανθράκων, ἐνῷ δῆμοις δὲν ἔχομεν
καθόλου λιθάνθρακας καὶ ἔξι δῆμοις γνωρίζομεν μέ-
χρι τῆς στιγμῆς, δὲν ἔχομεν οὔτε πετρελαιον. Δὲν
ἔχομεν παρὰ λιγνίτας καὶ καυσόδιλα καὶ ἐπειδὴ ἡ
δῆμος μας πλησιάζουν νὰ καταστραφῶν, πρέπει νὰ
περιορίσωμεν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν υλοτομίαν καὶ
νὰ στραφῶμεν πρὸς τὸν λιγνίτην. Παραλλήλως
πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑδράων
λικίδων μας πτώσεων δὲν νὰ καλύψωμεν ἐκεῖθεν τὰς
προϋπαρχόυσας καὶ τὰς ἀνάγκας μας εἰς ἔνεργειαν.
Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἡ σχολή θησαυρούσαν
κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον καὶ ἔξακολουθούν
νὰ δισχολούνται οἱ εἰδικοὶ ἐπιστήμονές μας. Αἱ
γραμματικαὶ ποὺ ἀκολουθούν ἀναφέρονται μόνον εἰς
τὰ καύσιμα.

Ἄς ίδωμεν πρῶτον ποῖαι ήσαν αἱ προπολεμικαὶ

μας ἀνάγκαι καὶ πῶς ἐκαλύπταμεν ταύτας. Κατὰ

τὸ έτος 1938 κατηνάλωσαμεν περὶ τοὺς 900 χιλ. τόν-

νους λιθάνθρακος ἐνῷ ἀπὸ τοῦ 1930 μέχρι τοῦ 1938

ἡ κατανάλωσις μας ηδήθη κατὸς 18 οἰον ἐν συνδλῷ.

Ἡ αὐδησίας αὐτῆς δὲν συνεβάσιος μὲ τὴν βιομηχανί-

η μας ἀγάπτειν κατὰ τὸ διάστημα αὐτοῦ, ἡ δόποια

ὑπῆρξε πολὺ ταχυτέρα, ἀλλὰ κατὰ τὴν ίδιαν δικτα-

στιναὶ ἡ εἰσαγωγὴ μαζοῦτη ηδήθη ἀπὸ 9 εἰς 127 χιλ.

τόννων. δηλαδὴ ἔγινε δεκατετραπλασία. Ἡ κατανά-

λωσις κόποι ἀπὸ 50 χιλ. τόνν. τὸ 1930 ἔφθασε εἰς 100

χιλ. τ. τὸ 1938, ἐνῷ παραλλήλως εἰσήχθησαν καὶ 35

χιλ. τ. θνατακίτου. Ἡ εἰσαγωγὴ ἀκαθόρτου πετρε-

λαιού τὸ 1938 ἀνήλθεν εἰς 135 χιλ. τ. καὶ τῆς βεν-

ζίνης εἰς 71 χιλ. τ. διπλασιασθεῖσαι περὶ ποὺ κατὰ

τὴν διάρκειαν τῆς δικταστικῆς αὐτῆς, ἐνῷ ἡ κατανά-

λωσις φωτιστικοῦ πετρελαίου ἐκυμαίνετο καθ' δλον

αὐτὸ τὸ διάστημα περὶ τοὺς 22 χιλ. τ. Πρέπει νὰ

ὑπολογίζωμεν διτὶ μὲ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ διδικοῦ δι-

κτύου μας ἡ κατανάλωσις τῆς βενζηνῆς ἡδήθη

ἰσωσαὶ καὶ μὲ τὰ ταχύτερον ρυθμόν. Ἐάν λαβώμεν ὑπ-

δψιν τὴν μικρὸν ἔγκατεστημένην δύναμιν εἰς ἴππους

εἰς τὴν χώραν μας, τότε βλέπομεν διτὶ ἡ κατανά-

λωσις μας εἰς δύρδα καύσιμα εἶναι σχετικῶς μεγάλη

διότι ἡ βιομηχανίκη θέρμανσις καὶ κίνησις εἰς τὴν

Ἑλλάδαν βασίζεται εἰς πολὺ μεγαλύτερον ποσοστὸν

ἢ δύρδαν καύσιμων παρὰ εἰς ἀλλὰς χώρας δημο-

χρησιμοποιούνται γαιανθρακες καὶ υδρολεκτρικαὶ

δυνάμεις.

Διὰ τὴν ἀγοράν καυσίμων ἔχήθη κατὰ τὸ 1938
συνάλλαγμα ἰσον πρὸς 1211 ἑκατομ. προπολεμικῶν

δρχ. δηλαδὴ δσον περίπου εἰσεπράξαμεν ἀπὸ τὴν

ἔχασθεῖσαν μαύρην σταφίδα καὶ σουλτανίνην, περί-

που τὸ 10 οἰον τῆς δεξιας τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγω-

γών μας. Εἶναι φανερὸν πολὺν μεγάλην σημασίαν θὰ

ἔχῃ κάθε προσπάθεια πρὸς ἔσοικονδημόσιαν εἰσαγο-

μένων καύσιμων.

Διὰ τὰς καυσόδιλα καὶ τοὺς ἔυλανθρακας αἱ
στατιστικαὶ μας εἰνε ἐλλειπέσταται. Ὁ μέσος δρος
τῶν δισφρῶν ἐκτιμήσων τῶν εἰδικῶν διαβιβάζουν
τὴν κατανάλωσιν τῶν καυσόδιλων εἰς 25 ἑκατομ.

ἐκάστην ποιότητα λιγνίτου.

Διὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ λιγνίτου ώς ἔχει, πρέ-
πει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς δύνατοντας τούσιον τού-
του κοντά εἰς τὰ δρυχεῖα καὶ ἔχομεν τοιαύτας. Εἰς
τὴν Ἑλλάδα παρήγοντο προπολεμικῶς περὶ τοὺς
200 χιλ. τόννους δισβέστου ἐκ τῶν διτῶν τὰ 40 οἰο-
περί ποὺ παρήγοντο εἰς τὰ μεγάλα δσεικά κέντρα
διὰ καύσεως ἔνοντας καύσιμων ἀντιστοιχούντων τού-
λαχίστον εἰς 25 χιλ. τόννους λιθάνθρακος, καὶ τὰ
60 οἰον εἰς τὴν σπαιθρόν διὰ καύσεως 140 χιλ. τόν.
καυσόδιλων ἐτήσιως. Εἰνε εἰς δλους γνωστή ἡ ει-
κὼν ποὺ ποιάσει τὴν περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὰς
ἀσβετοκαμίνους τῆς ὑπαθρών. Ο λιγνίτης ἡμπορεῖ
νὰ ἀντικαταστήῃ καὶ τὰ καύσιμα ἔως τερικοῦ καὶ
τὰ ἔχα. Ο λιγνίτας καὶ οἱ δισβέστοι έχουν τόν
σας πολλὰς ἐμφανίσεις διτῶν εἰνε καθόλου δύ-
σκολος δ συνδυασμὸς λατομεῖου καὶ λιγνιτωρυχείου
εἰς μικρὰς ἀποστάσεις. Ὑπολογίζωσαν διτὶ τὰ 75 οἰο-
περί δισβέστον διτῶν δινάντας νὰ παραχθοῦν κατὰ τὸν
τρόπον αὐτὸν χωρὶς νὰ συνεπάγωνται ἀντιοκονο-
μικὰς ἐπιβαρύνεις τῆς δισβέστου μὲ μεταφορικὰ
δόπτε θὰ καταναλωθοῦν περὶ τοὺς 100 χιλ. τόννους
λιγνίτου καὶ ἀσφαλῶς περισσότεροι κατὰ τὴν μετα-
πολιμήν οικοδομικὴ περίοδον. Πρὸς τὸν σκοπὸν
αὐτὸν θὰ κατασκευασθοῦν μόνιμοι κάμινοι συνεχοῦν
λειτουργίας, ήμερησίας παραγωγῆς 15—20 τόννων,
ἐφοδιασμέναι μὲ ἐστίας ἡμιειαρώσεως τοῦ λιγνί-
του καὶ συνδυασμέναι ἐνδεχομένως εἰς συγκροτή-
ματα ἀνὰ 2—3 μόναδας. Πολλὰ μικρὰ λιγνιτωρυ-
χεῖα διὰ τὸ ἐθεώρουν ώς εὐτύχημα νὰ ἔχασφαλίσουν
μίαν τακτικὴν ἡμερησίαν κατανάλωσιν 20 τόννων ἡ
δοποὶ θὰ τοὺς 100 χιλ. ἐχρησίμευεν ώς βάσις διὰ περιστέρων
διανάπτυξιν. Μὲ 50 τοιαύτας καμίνους ἡ καὶ μὲ διλ-
γωτέρας ἀλλὰ μεγαλύτερας παροχῆς λύεται τὸ
πρόβλημα.

Προπολεμικῶν είχομεν μίαν ἐτήσιαν παραγωγὴν
500 χιλ. τόννων περίπου προϊόντων κεραμουργίας.
Τὰ μεγάλα κεραμουργεῖα ἔκτισαν κατὰ κανόνα δι-
θάνθρακα, τὰ μικρότερα ἔμιλα, πυρῆνα καὶ δλιγόνον
λιγνίτην εἰς κοινάς ἐπιπέδους ἐσχάρας. Εἰς τὴν πε-
ρίπτωσιν αὐτὴν δ συνδυασμὸς εἰνε εὐδολῶτερος
διότι δ λιγνίτης παρακολουθεῖται πάντοτε ἀπὸ δρ-
γιλλον. Ἐάν καὶ διὰ τὴν κατανάλωσιν αὐτὴν ὑπο-
λογιζωμένην τὰ 75 οἰον τοῦ συνδουλοῦ, ἔχασφαλίζουμεν
μίαν ἐτήσιαν κανάλωσιν ἐτέρων 75 χιλ. τ. λιγνίτου.

Ἡ κατανάλωσις τοιμέντου αὐδεῖνε εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα καὶ ἀναμένεται διτὶ θὰ διπερβῶμεν τὴν προπο-
λεμικῶν παραγωγὴν τῶν 300 χιλ. τόννων δόπτε καὶ
θὰ παραστῇ ἀνάγκη διρύσεων νέων τοιμέντοποιεών.
Τὸ τοιμέντον ἡμπορεῖ νὰ παραχθῇ μὲ δέριον δεριο-
γόνων λειτουργούντων μὲ λιγνίτην μὲ μίαν κατα-
νάλωσιν 50—60 οἰον. Ἐάν μεγάλο λιγνιτωρυχείον
συνδυασθείμενον μὲ ἔνα τοιμέντοποιεών θὰ διδύνατο
νὰ ἔχασφαλίσῃ μίαν ἡμερησίαν κατανάλωσιν τού-
λαχίστον 100 τόννων λιγνίτου. Τὸ ζήτημα δέξει τὸν
κόπον νὰ μελετηθῇ ἀπὸ τὰς διφοταμένας ἐπιχειρή-
σεις καὶ νὰ προστατευθῇ κρατικῶν ἡ βιομηχανία

τὴν στηριζούμενην ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς.

Ἀνέφερα διτὶ ἔχειαζμεθα προπολεμικῶν 140 χιλ.
τόν. ξυλανθράκων. Ήμπορούμεν δμως νὰ διντικατα-
στήσωμεν τούτους μὲ μπρικέττας ἀπὸ λιγνίτην ποὺ
νὰ μη διαδίδουν δυσδρέστον δσμήν. Ο λιγνίτης τῆς
διτ. Μακεδονίας καθὼς καὶ κάθε ἀλλας πτωχὸς εἰς
τέφραν καὶ θεῖον εἰνε καταληλότατος πρὸς τούτο.

Διὰ τὴν διευθετήσιν τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομη-

χανίας, τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῆς διτηπολοίσας τὰ
λιγνιτωρυχεία τῆς διτ. Μακεδονίας κατέχουν δλως

τον. Εποδιόρθωμέν και όρικαρτ. τ. δια παραγωγήν ξυλανθράκων, φθάνουσεν εἰς σύνολον 8,1 έκατ. τόν. Κατά τοδες ειδικούς το ποσόν αυτὸν όπερβαίνει κατά πολὺ τὴν δυναμικήτη τῶν δασῶν μας, ἀλλὰ δὲν χρείζεται νὰ είνει κανεὶς εἰδικὸς διότι τὰ δάση δημόσιον μόνο των. Ή κατανάλωσις ἔγχωρου λιγνίτου διεκυμάνθη εἰς εδρύτατα δριαὶ ἀλλὰ δὲν όπερβη κατά μέσον δρον τοὺς 100 χιλ. τ.

Ἐδὲν ἀναγάγωμεν τὸ διάφορα καταναλωθέντα καύσιμα εἰς ίσοδύναμα ποσά λιθάνθρακος, βλέπομεν διτες ζκαστον εἶδος καυσίμου ἐκάλυψε τὸ ἑδῆς περίπου ποσοστὸν τῶν ἀναγκῶν μας:

Καυσόδυνα	37.0 ο)	Κόκ. ἔξωτερικοῦ 2.9 ο)
Λιθάνθρακες καὶ ἀν-		
θρακίτης	83.4 ο)	Λιγνίτης 1.6 ο)
Πετρέλαιον ἀκάθαρτ.	7.0 ο)	Ἐλαιοπυρῆνες 1.5 ο)
Μαζούτ	6.1 ο)	Πετρέλ. φωτισ. 1.1 ο)
Συλάνθρακες	5.5 ο)	Οινόπνευμα 0.3 ο)
Βενζίνη	3.7 ο)	
		Σύνολον 100,—

Ἐδὲν κατανείμωμεν τὰ καυσίμα αὐτὰ εἰς τὰς διαφόρους χρήσεις διὰ τὰς διποτάς κατηναλώθησαν, διπολογίζοντες καὶ τὸ φωταέριον καὶ τὴν ἡλεκτρικήν ἐνέργειαν, τότε φθάνουμεν εἰς τὴν ἀκόλουθον περίπου κατανομὴν τοῦ συνολικοῦ θερμικοῦ περιεχομένου τῶν καταναλωθέντων καυσίμων.

Οἰκιακὴ οἰκονομία	47.0 ο)
Βιομηχανικὴ θέρμανσις	18.7 ο)
Ναυτικὸν	14.5 ο)
Βιομηχανικὴ κίνησις	8.6 ο)
Σιδηρόδρομοι ἀτμοκίν.	6.2 ο)
Ἄδοκοινητα	3.7 ο)
Ἡλεκτρικὴ ἔλξις	1.3 ο)
	100.—

Δηλαδὴ ὁ μεγαλείτερος καταναλωτὴς είνει ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία καὶ πρέπει νὰ κινήσῃ τὴν ίδιαιτέρων μας προσοχήν, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον τὰ καυσόδυνα καὶ οἱ ξυλάνθρακες χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ δυσμενεστάτας συνθήκας καὶ οὕτω προκαλεῖται μία μεγάλη σπατάλη τῶν καυσίμων τούτων.

Κατόπιν τῶν ἀνώτερών θα διτο πολὺ δύσκολον νὰ ριψοκινδυνεύσωμεν εἰς προβλέψεις μελλοντικῆς καταναλώσεως καυσίμων. Ὑπάρχουν δῆμοι ὁρισμένα δεδομένα διὰ νὰ μᾶς καθοδήγησουν εἰς τὴν διατύπωσιν ἔνδον γενικοῦ προγράμματος καὶ ταῦτα εἰνεῖ, ἡ ἐπιδιωκτὶς κάθε δυνατῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἔξαγωγὴν συναλλάγματος, ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ἐργασίας διὰ τοὺς ἀνέργους μας, ἡ ἀξιοποίησις τῶν ἀποθεμάτων μας εἰς λιγνίτην, ἡ ἀποφυγὴ σπατάλης καυσίμων καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἀπαλλαγὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ δάσους ἀπὸ τὴν ἀλόγυστον ὄλοτομίαν. Ἐπὶ τῶν σκέψεων αὐτῶν βασίζονται αἱ κατωτέρω προτάσεις.

Ἐκμετάλλευσις λιγνίτων

Ἄπο διτες γενικῶς πιστεύεται, τὰ ἀποθέματά μας πρέπει νὰ διπολογίζωνται τουλάχιστον εἰς μερικάς ἐκατοντάδας ἑκατομμυρίων τόνων. Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἐφθάσαμεν εἰς ἑταῖρον ἔξδυριξιν 400 χιλ. τ. χωρὶς σύστημα καὶ μὲ ἐλαχίστην ἐκμετάλλευσιν τῆς πλουσίας περιοχῆς δυτ. Μακεδονίας. Ἐπομένως δὲν είνει δινερον τὸ νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς ἔξδυριν μεγάλων ποσοτήτων λιγνίτου. Τὰ πιθανὰ ἀποθέματά μας ἀναβιβάζονται εἰς μερικὰ δισεκατομμύρια τόνων.

Ἡ πρώτη κατανάλωσις ποὺ ἀντιμετωπίζεται συνήθως είνει εἰς τὴν βιομηχανίαν διντὶ λιθάνθρακος καὶ μαζούτ.

Αὕτη είνει δυσκολωτάτη διότι οἱ περιστρέπορι ἀτμολέβητες τῷ ἐλληνικῷ ἔργοστασίων είνει μικροί, δὲν ἐπιδέχονται ἐπέκτασιν ἡ τροποποίησις τῶν ἔσχαρων, δὲν ἔχουν ἀρκετὸν ἐλκυσμόν, τυχόν δυνατούς μεταρρυθμίσεις συνεπάγονται δαπάνας ποὺ δὲν ἀποφασίζουν οἱ βιομηχανοὶ λόγῳ τῆς ὑφισταμένης ἀκριτικῆς εἰς τὸν τακτικὸν ἔφοδιασμὸν μὲ καλον λιγνίτην, διότι δὲ λιγνίτης καθιστᾶ διαρυτέαν τὴν ἔργασιν τῶν θερμαστῶν καὶ τέλος διότι δὲ λιγνίτης δὲν ἡδύνατο νὰ πωληθῇ εἰς τιμὰς τοιαύτας διστε νὰ ἀλκύσῃ τοὺς καταναλωτάς. Ὁ λιγνίτης είνει καυσίμον πτωχῶν καὶ κατὰ συνέπειαν εδήδην, μὴ ἀντέχον εἰς ἐπιβαρύνσεις μὲ μεταφρικά, φορτοεκφορτώσεις, φόρους, ἀπωλείας, θυρυματίσμον κατὰ τὴν παραμονὴν κλπ. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς φρονῶ διτες δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν κατανάλωσιν τούτου ως ἔχει εἰς τοὺς ἀτμολέβητας εἰς εὑρεῖαν κλίμακα. Ἐξαιρεσιν δὲ δημορούσαν νὰ ἀποτελέσουν μερικὰ μεγάλα ἔργοστασία, μὲ κατάλληλον γεωργαρφίκην θέσουν καὶ καταλλήλους ἔσχαρας. Αἱ δυσχέρειαι αἱ ἀναφερθεῖσαι διὰ τὰς μονίμους ἔγκαταστάσεις, ισχύουν ἀκόμη περιστρέπορι διὰ τὰς ἀτμόπλοιας καὶ τοὺς σιδηροδρόμους. Μόνον ἔαν φέρουμεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἔχουμενον λιγνίτην, θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν εδυρύτεραν χρήσιν του εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀλλων καυσίμων. Οἱ διάφοροι τρόποι ἔξευγενισμοῦ είνει ἡ πλησι, ξήρανσις, πλινθοποίησις, ἀπόστασις καὶ διάφοροι συνδυασμοὶ τούς τῶν προσαρμοζόμενοι κατόπιν εἰδικῆς μελέτης εἰς

τῆς καλὶς τῶν ποιότητος προμηθεύσους μερικῶν ἐπιτόπιον ἔπαρσιν καὶ πλινθοποίησιν. Τὸ ζητηματικόν ἔχει τὸν ζωτικὴν σημασίαν, ώστε πρέπει νὰ καθέτηστον νὰ πράγματοποιηθῇ ἡ ἔργασισ αὐτῇ. Μία ἔγκαταστάσις πάραγωγῆς 100 χιλ. τὸν μπρικετῶν ἔτησις θὰ συνέβαιλεν οὐσιωδῆς εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν λιγνίτωρυχείων σύτῶν καὶ θὰ μία σοβαρά ἀπαρχή. Μεταξὺ τῶν πρώτων μηχανημάτων τῶν διποιών είνει ἀπαραίτητος ἡ προμηθεύσις θὰ πρέπει νὰ είνει μηχανήματα εἰκόσιας καὶ ἔξευγενισμοῦ διὰ τὰ λιγνίτωρυχεία αὐτά. Εἰς τὴν Γερμανίαν ὑπῆρχον τοιαῦται ἔγκαταστάσεις. Δὲν θὰ δημορούσαμεν νὰ ζητησώμεν μίαν μεταξὺ τῶν πολεμικῶν μας ἀποζημώσεων;

Φωταέριον ἀπὸ λιγνίτας

Τὸ φωταέριον είνει ἐλάχιστα διαδεδομένον εἰς τὴν χώραν μας. Ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα σήμερον 3 ἔργοστάσια τὸ τῶν Ἀθηνῶν, τὸ καὶ μεγαλύτερον, τὸ παράγον τὸ 80 ο) τοῦ συνόλου, είνει ἀτυχῶν παλαιοῦ τύπου καὶ πολυδάπανον. Ἀναμφισβήτητως καποία πράχη ὑπέθυνος ἔχειρισθη κακῶς τὸ ζητηματικόν. Τὰ μικρὰ ἔργοστασία Πειραιῶς καὶ Πατρῶν είνει τελειότατα ἔγκατεστημένα. Τὰ παλαιά ἔργοστασία Βόλου καὶ θεσσαλονίκης δὲν λειτουργοῦν. Εἰς τὴν στερουμένην λιθάνθρακος Ἐλβετίαν καὶ πλουσίσαν κατοίκων, ὑπάρχουν 78 ἔργοστασία λειτουργοῦντα μὲ εἰσαγόμενον λιθάνθρακα καὶ ἔξυπηρετοῦντα 480 κοινότητας. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ δοπιά ἐπίσης εἰσάγει λιθάνθρακα, ὑπάρχουν 700 ἔργοστασία. Κατ' ἀναλογίαν πληθυσμοῦ ήμετες θὰ ἐπρεπε νὰ έχωμεν 120 ἔργοστασία. Δὲν κάμω σύγκρισιν μὲ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν ποὺ διεθέτησαν ἀπὸ 1300 ἔργοστασία. Ἡ μέση κατανάλωσις κατὰ ἔξυπηρετοῦμενον διτομον είνει 100—250 κυβ. μέτρα ἔτησίως. Ἡ κατανάλωσις φωταέρου τοὺς δύο δισ. τὸν κόσμον αὐξάνει συνεχῶς, πρωθυθήτη δὲ σημαντικῶς μὲ τὴν διοχέτευσιν εἰς ἀποστάσεις 50 καὶ διὰ χιλιομέτρων διὰ δικτύου ὑπὸ πίεσιν μέχρις 8 ἀττ.

Τὴν ἔξυπηρετησιν τοῦ συγκροτήματος Ἀθηνῶν—Πειραιῶν ἐξετάζων εἰ συνδυασμῷ μὲ τὴν καλύψων τῶν ἀναγκῶν μας εἰς κόκ. Διὰ τὴν ἔξυπηρετησιν δημως τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων δὲν θὰ χρησιμοποιήσωμεν λιθάνθρακα, ἀλλὰ λιγνίτην. Ἀπὸ τὴν ἔξετασιν ἐνδὲ λιγνίτηκου χάρτου καταφένεται πόσον κατεσπαρμένα είνει τὰ λιγνίτωρυχεία εἰς τὴν χώραν μας καὶ πόσον καλὰ προσφέρονται διὰ τὴν ἔξυπηρετησιν τῶν περιστότερων ἐπαρχιακῶν πόλεων, δταν μάλιστα τὰ ἔργοστασία Ιδρυθεῖσαν κοντὰ εἰς τὰ λιγνίτωρυχεία. Τὰς πόλεις τῶν νήσων ήμπορούμεν νὰ ἔχουμεν περιετήσωμεν, μὲ λιγνίτης μεταφερόμενον διὰ τὸ θαλάσσασης.

Ἡ χρήσις αὐτὴ τοῦ λιγνίτου είχε μεγάλην σημασίαν. Μία ἀξιόλογος μελέτη γενομένη εἰς τὸ ἔργοστασίου φωταέρου Ἀθηνῶν ἀποδεικνύει τὴν δινατάδητη της παραγωγῆς ἀπὸ ἀλληλικούς λιγνίτας, ἀσχέτως τοῦ ἀν αισιστάμενα ἔγκαταστάσεις δὲν ἥσαν καταλληλοί. Ὑπάρχουν πολλοὶ μεθοδοί, ἐπιτρέπουσαι τὴν ἐκλογὴν τῆς καταληλοτέρας διὰ κάθε περιπτώσιν. Θὰ παραστῇ δινάγκη νὰ ἀφαιρέσωμεν τὸ ἀνθρακικὸν δῦν σχεδὸν πάντοτε, πρᾶγμα εὔκολον. Ἡ ηδύημένη περιεκτικότης εἰς θεῖον διὰ ἀποβλήτης πολλὰς περιπτώσεις ὡφέλιμος διότι τὸ κερδίσωμεν καὶ θὰ ἐλαττώσωμεν τὰς εἰσαγωγὰς.

Ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἔχομεν τούδια 40 πόλεις ἀνω τῶν 10 χιλ. κατοίκων μὲ συνολικὸν πληθυσμὸν ἀνω τοῦ 1.200.000. Ἐδὲν προσθέσωμεν τὰ προστεία καὶ τὰ χωρία ποὺ δημορούμεν νὰ ἔχυπηρετησοῦν ἐνδιμασίων θὰ φθάσωμεν εἰς τὰς 2 ἔκατομμυρίας καὶ ἔὰν τὸ ήμισυ μόνον τούτων ἀποδεχθῇ τὴν χρήσιν φωταέρου, θὰ ἔχυπηρετησῃ περὶ τὸ ἔκατομμυρίον κατοίκων. Ἐδὲν δεχθῶμεν μόνον 100 κυβ. μέτρα κατὰ κάτοικον ἑταῖρως, θὰ ἔχωμεν μίαν κατανάλωσιν 100 ἔκατομμυρίου κυβ. μ. φωταέρου. Δὲν είνει δυνατὸν νὰ προβλέψωμεν ποίαν παραγωγὴν θὰ ἔχωμεν ἀνὰ τὸν τόνον λιγνίτου διότι τὸ θὰ ἔχαρτης ἀπὸ τὴν μέθοδον καὶ τὴν ποιότητα τοῦ λιγνίτου, ἀλλὰ δὲ λιμπορούμεν νὰ δεχθῶμεν ἔγα μέσον δρον 300 κυβ. μ. διὰ φωταέρου μὲ θερμαντικὴν ικανότητα γύρω τῶν 3.500 θερμίδων, διότε διὰ πατιτήδως 350 χιλ. τὸν λιγνίτου ἔτησίως περίπου. Ἡ χορήγησις πτωχοτέρου φωταέρου δὲν ἔχει μειονέκτημα, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ προβλεφθῆ τοῦτο κατὰ τὴν ἔγκαταστασιν. Εἰς τὰς Ἀθηνᾶς ἔχοργετο επὶ μακρὸν φωταέρου μεταναστεύοντας 2.500 θερμ. μόνον. Ἡ δυναμικότης τῶν ίδρυθησούμενων ἔργοστασίων θὰ κυριαρχεῖται ἀναλόγως πρὸς τὰς ἔχυπηρετησθῶμενα στάσις καὶ πρὸς τὸν δυνατότητα παροχῆς τῶν λιγνίτωρυχείων. Διὰ ἔαν ἐλάχιστον 10 χιλ. ἀτόμων θὰ χρειάζονται τούδιαςτάσιον 10 τόνοι λιγνίτου ἔτησίως.

Δὲν ὑπολογίζομεν ἀπακριβῶς τὶ θὰ στοιχίσουν αἱ ἔγκαταστάσεις αὐταὶ, είνει δημως βέβαιον δι

τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῶν, Ισως καὶ τὸ σύνολον, ἡμπορεῖ νὰ κατασκευασθοῦν εἰς τὴν χώραν μας. Τὸ λεπτόκοκκον κὸκ θὰ ἡμπορέσῃ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐν μέρει μὲν ὅς ἔχει διὰ τὴν θέρμανσιν τῶν ιδίων κλιβάνων τοῦ ἔργοστασίου εἰς ἀεριογόνα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ μορφὴν μπρικεττῶν διὰ τὴν οἰκιακὴν θέρμανσιν.

Εἰς ἄλλας χώρας καταναλίσκεται πέραν τῆς οἰκιακῆς χρήσεως 50—100 ο)ο ἐπὶ πλέον ταύτης; εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ βιοτεχνίαν. Ἡ παροχὴ φωταερίου εἰς εύθηνήν τι. μὴν θὰ συμβάλῃ ούσιωδῶς εἰς τὴν ἐνίσχυσιν διαφόρων μικρῶν βιομηχανιῶν ποὺ τόσον χρειάζεται ἡ Ἑλληνικὴ ἐπαρχία, εἰς δὲ τὴν οἰκιακὴν χρήσιν θὰ ἐκτοπίσῃ κάθε ἄλλο καύσιμον καὶ ἡ κατανάλωσίς του θὰ ὑπερβῇ ἀσφαλῶς καὶ

πλέον αἰσιοδόξους προβλέψεις.

Θὰ δλοκληρώσωμεν τὰς σκέψεις μας προσεχὲς δρυδον, ἐκθέτοντες τὰ παπεράσματά μας καὶ ὑποδεικνύοντες τὰ δεούσας λύσεις.

Α. ΚΩΝΣΤΑΣ

Διὰ τὴν δργάνωσιν τῆς λαϊκῆς χειροτεχνίας

Πληροφορούμεθα διε παρὰ τῇ Διεύθυνσει Συντονισμοῦ τοῦ ὑπουργείου Κοινωνίας Προνοίας συνεστήθη εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ σκοπὸν τὴν δργάνωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς λαϊκῆς χειροτεχνίας. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου θὰ δημοσιεύσουμεν εἰς προσεχὲς φύλλον μας δρυδον τῷ εἰδικοῦ συνεργάτου μας κ. Α. Πετρόφου.